8. SINIF 5. ÜNİTE ÇALIŞMA FASİKÜLÜ

T.C. İNKILAP TARİHİ ve ATATÜRKÇÜLÜK

Bu kitapçık EDİRNE Ölçme Değerlendirme Merkezi tarafından hazırlanmıştır.

1. **Çok partili hayata geçiş denemeleri sırasında kurulan siyasi partiler ve genel özellikleri aşağıda verilmiştir. Hangi özelliğin hangi partiye ait olduğunu (X) işareti koyarak belirtiniz. Bir özellik birden fazla partiye de ait olabilir.**

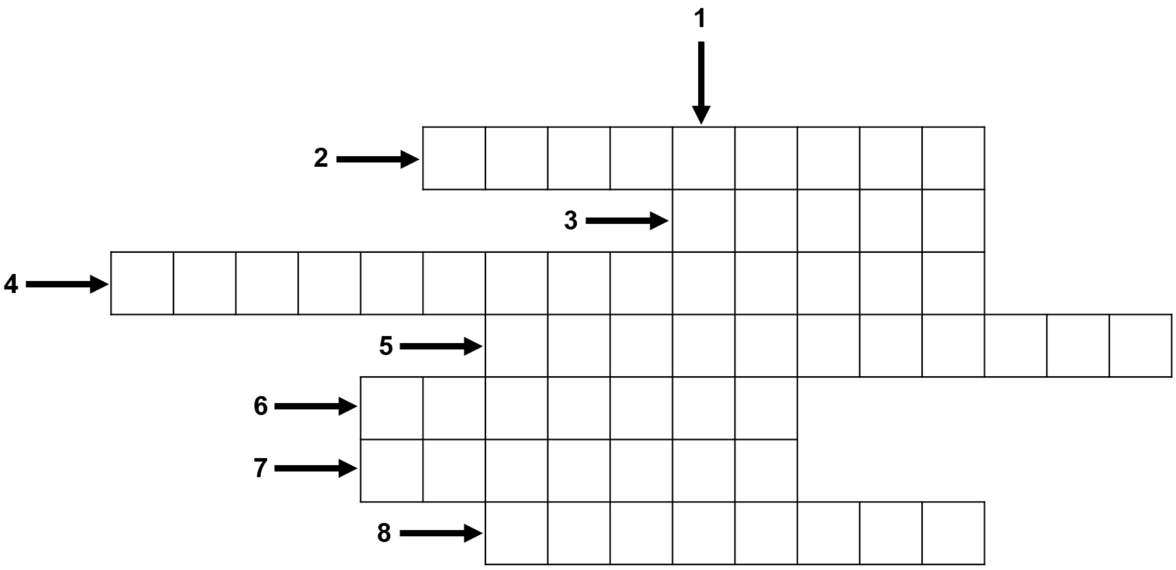
Partilerin Genel Özellikleri	Cumhuriyet Halk Fırkası	Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası	Serbest Cumhuriyet Fırkası
Tek dereceli seçim sistemini savundu.			
Cumhuriyetçilik ilkesine bağlıdır.			
Kadınlara siyasi haklar verilmesini savundu.			
Cumhurbaşkanı seçilen kişinin, üyesi olduğu partiden istifa etmesi gerektiğini savundu.			
İki dereceli seçim sistemini savundu.			
İnkılapların zamana yayılarak yapılmasını savundu.			
İlk genel başkanı Mustafa Kemal Atatürk'tür.			
Kuruluşunda 1929 Dünya Ekonomik Krizinin büyük etkisi vardır.			
Çok partili hayatın ilk muhalefet partisidir.			
Liberal ekonomik modeli savundu.			
Çok partili hayatın iktidar partisidir.			
İlk genel başkanı Kazım Karabekir'dir.			

2. Aşağıdaki tabloda kavramlar verilmiştir. Bu kavramlardan uygun olanları paragraftaki boşluklara yazınız.

• Terakkiperver Cumhuriyet • Halk • İktidar • Muhalefet	• Cumhuriyet Halk Fırkası • Devletçi • Liberal • Serbest Cumhuriyet Fırkası

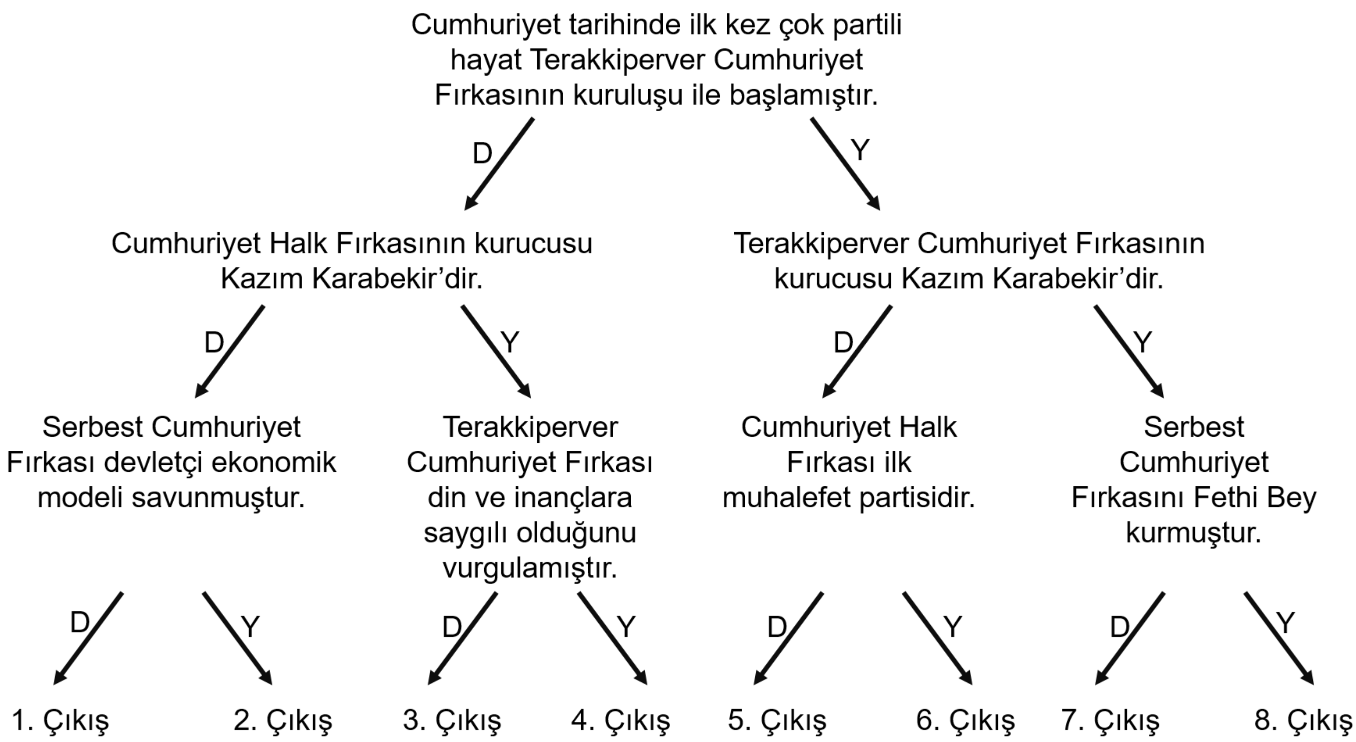
Mustafa Kemal, liderliğini yaptığı Müdafaa-i Hukuk Grubunu ……………….. Fırkası adıyla siyasi partiye dönüştürmüştür. Parti, Cumhuriyetin ilanından sonra …………………………………..adını almıştır. Bu parti çok partili hayata geçiş denemelerinin……………partisi olup, 1930'lu yıllarda ………………… ekonomik modeli savunmuştur.

3. Aşağıdaki bulmacayı çözünüz.

1) Serbest ekonomi modeli
2) Demokraside iktidarın dışında olan parti
3) Atatürk'e suikast yapılması planlanan il
4) Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının ilk genel başkanı
5) Seçmenlerin temsilcilerini doğrudan doğruya belirlemesine olanak sağlayan seçim sistemi
6) Cumhuriyet Halk Fırkasının kurucusu
7) Devlet yönetimini elinde bulundurma, devlet gücünü kullanma yetkisi
8) Ekonominin devlet eliyle yürütüldüğü ekonomi modeli

4. Aşağıda verilen kavram haritasında ifadelerin doğru (D) ya da yanlış (Y) olduğuna karar vererek doğru çıkışı bulunuz.

5. Aşağıdaki ifadelerin başında yer alan boşluklara doğru ise (D), yanlış ise (Y) yazınız.

(   ) Ülkemiz coğrafi konumundan dolayı jeopolitik bir öneme sahiptir.

(   ) Cumhuriyeti yıkmak ve inkılapları ortadan kaldırmak isteyenler Atatürk'e suikast düzenlemişlerdir.

(   ) Çok partili hayata geçiş denemelerinde kurulan ilk siyasi parti İttihat ve Terakki Fırkasıdır.

(   ) Serbest Cumhuriyet Fırkasını Kazım Karabekir kurmuştur.

(   ) Cumhuriyet Halk Fırkasını Atatürk kurmuştur.

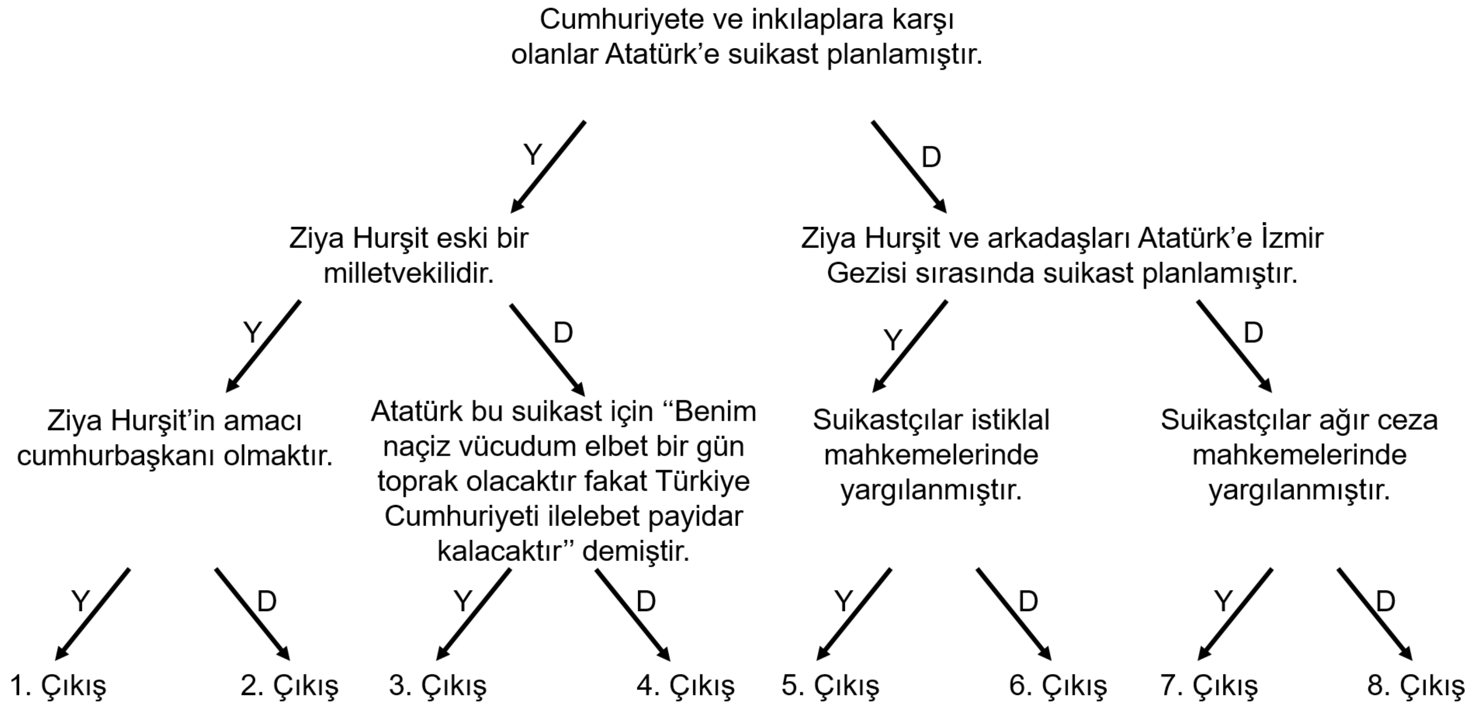
(   ) 1929 Dünya Ekonomik Bunalımı nedeniyle ülkemizde liberal ekonomik model uygulanmıştır.

(   ) Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası, programında kadınlara siyasal haklar verilmesini vurgulamıştır.

6. **Aşağıda verilen kavramları uygun açıklamaları ile yanlarında bulunan rakamları kullanarak eşleştiriniz.**

1	İktidar		Siyasette yönetme gücünü elinde bulundurmayan
2	Muhalefet		1929 Dünya Ekonomik Bunalımı yaşanması sonucu kurulan parti
3	Tek Dereceli		Bir devletin dünya coğrafyasında bulunduğu konumundan dolayı kendisine sağladığı avantaj ve dezavantajlar
4	Liberal		Ziya Hurşit ve arkadaşlarının Atatürk’e suikast planladıkları yer
5	Serbest Cumhuriyet Fırkası		Serbest ekonomi modeli
6	Jeopolitik Konum		Devlet yönetimini elinde bulundurma, devlet gücünü kullanma yetkisi
7	İzmir		Seçmenlerin temsilcilerini doğrudan doğruya belirlemesine olanak sağlayan seçim sistemi

7. **Aşağıda verilen kavram haritasındaki ifadeleri okuyunuz. İfadelerin doğru (D) ya da yanlış (Y) olduğuna karar vererek doğru çıkışı bulunuz.**

8. Aşağıda verilen durumları ait oldukları yönetim anlayışlarına göre sınıflandırınız.

- Alternatif politikalar oluşmaz.
- Demokratik ortam oluşur.
- İfade özgürlüğü sınırlı olur.
- Hükümet sürekli denetlenir.
- Milli egemenlik ilkesi güçlenir.
- Farklı görüşler yönetimde yer bulur.
- Görüş farklılıkları az olur.

Tek Partili Yönetim	Çok Partili Yönetim

9. Aşağıdaki bilgiler doğru ise yay ayraç içine "D", yanlış ise "Y" yazınız.

( ) Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası ilk kurulan siyasi partidir.
( ) Cumhuriyet Halk Fırkası ilk kurulan muhalefet partisidir.
( ) Serbest Cumhuriyet Fırkasının kurucusu Fethi Bey'dir.
( ) Cumhuriyet Halk Fırkası Mustafa Kemal tarafından kuruldu.
( ) Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası ekonomide liberalizmi savunuyordu.

10. Aşağıdaki tabloda bazı ifadeler verilmiştir. Bu ifadelerden uygun olanlarını kullanarak cümlelerde boş bırakılan yerleri doldurunuz.

MİLLİ EGEMENLİK	EŞİTLİK
ÇOĞUNLUK	ÇOĞULCULUK
KATILIM	ÖZGÜRLÜK

- Hiçbir ayrım yapmadan herkesin kanun önünde aynı haklara sahip olmasına…………..denir.

- Yönetme gücünün seçimle millete verilmesine ……………..denir.

- Seçimlerin yapılması ve halkın bu seçimlere iştirak etmesine………….denir.

- Kişinin başkalarına zarar vermeden istediğini yapabilmesine……….denir.

- Farklı görüşlerin farklı siyasi partilerle temsiline…………….denir.

- Seçimlerde en çok oy alan kişinin ya da partinin ülkeyi idare etme hakkına sahip olmasına……denir.

11. Aşağıda verilen bilgileri ilgili olduğu siyasi partiyle "X" işareti koyarak eşleştiriniz.

Kurulan Siyasi Partilerle İlgili Bilgiler	Cumhuriyet Halk Fırkası	Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası	Serbest Cumhuriyet Fırkası
Ekonomide devletçiliği savunan			
Ekonomide liberalizmi savunan			
Kurucusu tarafından kapatılan			
Kapatılmasında doğudaki isyanın çok büyük etkisi olan			
Mustafa Kemal tarafından kurulan			

12. "Benim naçiz vücudum elbet bir gün toprak olacaktır. Fakat Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır."

Mustafa Kemal Atatürk'ün verilen sözünden hareket ederek Türkiye Cumhuriyeti ile ilgili aşağıdaki çıkarımlardan hangisine ulaşılabilir?

A) Laik bir devlet olacağı
B) Demokratik bir devlet olacağı
C) Çağdaş bir devlet olacağı
D) Sonsuza kadar yaşayacağı

13. "Milli egemenlik temeline dayanan ve özellikle cumhuriyet yönetimine sahip bulunan ülkelerde siyasal partilerin varlığı doğaldır. Türkiye Cumhuriyetinde bir diğerini denetleyeceği partilerin kurulacağına şüphe yoktur."

Atatürk'ün sözüne bakıldığında aşağıdakilerden hangisine vurgu yapıldığı söylenebilir?

A) Çağdaş bir toplum yapısına
B) Tam bağımsızlığa
C) Milli egemenliğe
D) Çok partili hayata

14. Doğudaki isyanı bastırmak için sert bir takım tedbirler alınmıştır. Takrir-i Sükûn Kanunu çıkarılarak isyan bölgesine askeri birlikler sevk edilmiş ve İstiklal Mahkemeleri kurulmuştur.

Yukarıda verilen bilgilere göre isyana karşı hangi alanda bir tedbir alınmamıştır?

A) Hukuki
B) Ekonomik
C) Askeri
D) Güvenlik

15. I. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası
II. Cumhuriyet Halk Fırkası
III. Serbest Cumhuriyet Fırkası

Atatürk zamanında kurulan bu partilerin kronolojik sıralaması hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

A) I, II, III
B) III, II, I
C) II, I, III
D) II, III, I

16. Ülkemiz Çanakkale ve İstanbul ile Karadeniz ve Akdeniz'i birbirine bağlayan su yolu üzerinde bulunur. Asya ve Avrupa kıtalarını birleştiren bir köprü konumundadır.

Verilen bilgilere göre ülkemiz ile ilgili ulaşılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Zengin petrol kaynaklarına sahiptir.
B) Jeopolitik konum olarak stratejik bir noktada yer alır.
C) Enerji üreten ülkelere yakın bir konumda yer alır.
D) Yüzölçümü büyük bir ülkedir.

17. Atatürk döneminde aşağıdaki yaşanan gelişmelerden hangisinin çok partili hayata geçiş sürecini olumsuz etkilediği söylenemez?

A) Doğuda büyük bir isyanın yaşanması
B) Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının kapatılması
C) Muhalefet partilerinin içine inkılap karşıtlarının sızması
D) Serbest Cumhuriyet Fırkasının kurulması

18. I. Demokrat Parti
II. Serbest Cumhuriyet Fırkası
III. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası

Yukarıdaki partilerden hangisi Atatürk zamanında kurulan muhalefet partileri arasında yer <u>almaz</u>?

A) Yalnız III
B) Yalnız I
C) I ve III
D) I ve II

19. Veli “Yeni kurulan Türkiye Cumhuriyetinde inkılapları gerçekleştiren parti …………………………’dır.”

Veli’nin söylediği cümle aşağıdaki seçeneklerden hangisi ile tamamlanırsa doğru olur?

A) Hürriyet ve İtilaf Fırkası
B) Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası
C) Cumhuriyet Halk Fırkası
D) Serbest Cumhuriyet Fırkası

20. Aşağıdaki gelişmelerden hangisi milli egemenlik anlayışının güçlenmesi ile çelişen bir gelişmedir?

A) Saltanatın Kaldırılması
B) TBMM’nin Açılması
C) Cumhuriyet’in İlanı
D) Osmanlı Mebusan Meclisinin Kapatılması

21. Demokrasilerde tüm vatandaşlar seçme ve seçilme hakkını kullanmak için oy verirler. Bu haklarını kullanarak seçimlere iştirak etmiş olurlar.

Buna göre vatandaşların oy kullanarak seçimlere iştirak etmesi aşağıdaki hangi unsurla ilişkilendirilir?

A) Katılım
B) Çoğulculuk
C) Çoğunluk
D) Özgürlük

22. İzmir suikastının ardından suçlular İstiklal Mahkemelerinde yargılanmıştır. Mustafa Kemal bu yargılama olurken kanunlara saygı duymuş, hiçbir şekilde mahkemenin kararını etkileyecek bir girişimde bulunmamış, demeç vermemiştir.

Verilen bu bilgilere baktığımızda Mustafa Kemal'in hangi kişilik özelliğine ulaşılabilir?

A) Liderlik

B) İdealistlik

C) Planlılık

D) Hukuka Saygı

23. "Büyük Millet Meclisinde ve millet karşısında ulus işlerinin serbestçe tartışılması ve iyi niyet sahibi kişilerin ve partilerin özel görüşlerini ortaya koyarak milletin yüksek menfaatlerini aramak benim gençliğimden beri aşık ve taraftar olduğum bir süreçtir."

Mustafa Kemal'in konuşmasından yola çıkarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Düşünce özgürlüğüne önem verilmiştir.
B) Demokrasinin gelişmesine özen gösterilmiştir.
C) Farklı görüşlerin dile getirilmesi önemsenmiştir.
D) Tek dereceli seçim sistemi benimsenmiştir.

24. Jeopolitik konum, bir devletin dünya coğrafyasında bulunduğu konumdan dolayı kendisine sağladığı avantaj ve dezavantajların hepsine denir.

I. Türkiye'nin doğal kaynaklara sahip Kafkasya ve Orta Asya'nın oluşturduğu coğrafyanın merkezinde yer alması
II. Dünyadaki doğal enerji kaynaklarının %60'nın ülkemizin etrafındaki devletlerde olması
III. Karadeniz-Akdeniz deniz yolu ulaşımının Çanakkale ve İstanbul Boğazları üzerinden yapılması

Verilen bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin jeopolitik konumu ile ilgilidir?

A) I ve II

B) II ve III

C) I, II ve III

D) I ve III

25. Doğuda yaşanan isyan sonucunda bazı üyelerinin devlete ve rejime zarar verdiği gerekçesiyle kapatılan parti aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cumhuriyet Halk Fırkası

B) Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası

C) Hürriyet ve İtilaf Fırkası

D) Serbest Cumhuriyet Fırkası

26. Türkiye'nin bölgede güçlenmekte olmasından rahatsız olan bazı ülkeler iç sorunlarımızı kullanarak milletimizi birbirine karşı kışkırtmaktadır. Güçlü bir ülke olmamızı istemeyen dış güçlerin gizlice yaptığı birçok plan bulunmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi Türk milletinin içeriden ve dışarıdan gelebilecek tehlikelere karşı mücadele edebilmek için yerine getireceği görev ve sorumluluklardan değildir?

A) Türk tarihini iyi bilmeli ve tarihten dersler almalıyız.
B) Güçlü ve zengin bir Türkiye oluşturmak için akıl ve bilim önderliğinde hareket etmeliyiz.
C) Milli birlik ve beraberliği, vatanın bütünlüğünü her şeyin üstünde tutmalıyız.
D) İhtiyaç duyduğumuz her türlü teknolojik alet ve ürünleri ithal etmeliyiz.

27. "Dini inançlara saygılıyız." ifadesini kullanarak cumhuriyet karşıtlarının kendi parti teşkilatının içine sızmasına sebep oldu.

Hakkında bilgi verilen siyasi parti aşağıdakilerden hangisidir?

A) Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası
B) Cumhuriyet Halk Fırkası
C) Hürriyet ve İtilaf Fırkası
D) Serbest Cumhuriyet Fırkası

28. Çok partili hayata geçiş denemeleri döneminde kurulan üç parti, ekonomide liberal (serbest) görüşü savundu. Özel sermayenin ekonomide etkili olmasını istedi.

1929 Dünya Ekonomik Bunalımı nedeniyle hangi parti ekonomide devletçilik politikasını uygulamaya koymuştur?

A) Serbest Cumhuriyet Fırkası
B) Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası
C) Cumhuriyet Halk Fırkası
D) Demokrat Parti

29. I. Türkiye'nin Avrupa ile Asya arasında köprü olması
II. Petrol zengini Ortadoğu ülkelerine komşu olması
III.Yeraltı kaynakları bakımından zengin olması

Yukarıda verilen ifadelerden hangilerinin jeopolitik konumla ilgili olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

30. Mustafa Kemal orduda görev yapanların politikayla uğraşmalarını uygun görmüyordu. Bu amaçla kendisine bağlı milletvekillerinin ordudaki görevinden ayrılmasını istedi. Bundan sonra, kişilerin askeri görevleri devam ederken milletvekili olamayacaklarını belirten kanun çıkarıldı.

Mustafa Kemal'in askerlerin aynı zamanda milletvekili olmasını istememe nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cumhuriyet yönetimine uygun olmaması
B) Ordunun görevini yerine getiremeyeceğini düşünmesi
C) Ordunun siyasete karışmasından endişe etmesi
D) Ülkenin buna hazır olmaması

31. I. Ulusal egemenlik ilkesi güçlendi.
II. Ülkedeki iki başlılık ortadan kalktı.
III. Laikleşmenin ilk adımı atıldı.
Yukarıda verilenlerden hangileri saltanatın kaldırılmasının sonuçlarındandır?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) I, II ve III

32. Mustafa Kemal Türkiye'de demokrasinin yerleşmesi ve kısa sürede gelişmesini istediğinden bu yeni partinin kurulmasına çok sevindi.

- Kazım Karabekir ve arkadaşları tarafından kurulmuştur.
- İlerlemeyi seven, ilerici anlamlarını taşır.
- Türkiye'nin ilk muhalefet partisidir.

Özellikleri verilen parti aşağıdakilerden hangisidir?

A) Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası
B) Cumhuriyet Halk Fırkası
C) Serbest Cumhuriyet Fırkası
D) Hürriyet ve İtilaf Fırkası

33. Demokrasinin uygulandığı toplumlarda herkes düşüncelerini serbestçe söyleme özgürlüğüne sahiptir. Toplumdaki bireylerin düşüncelerini rahatça açıklayabilmesi, hür ve birbirinin haklarına saygılı yaşayabilmesi ancak iyi bir yönetim sistemi sayesinde gerçekleşebilir. Çağımıza en uygun devlet ve yönetim biçimi ise demokrasidir.

Buna göre demokrasi için;
I. Siyasi Partiler
II. Milli Egemenlik
III. Tek Partili Yönetim
IV. Özgürlük
özelliklerinden hangilerinin gerekli olduğu söylenebilir?

A) I ve II
B) I, II ve III
C) Yalnız II
D) I, II ve IV

34. I. Halkın yönetime katılımı az olur.
II. Farklı görüş ve fikirlerin mecliste dile getirilmesi güçleşir.
III. Hükümetin denetlenmesi zordur.

Özellikleri verilen yönetim çeşidi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Çok Partili
B) Tek Partili
C) Demokratik
D) Parlamenter

35. İster iktidar ister muhalefet partisi olsun bütün siyasi partiler ülkeye hizmet etmek için vardır. Muhalefet ve iktidar partileri birbirlerinin tamamlayıcısıdır. Muhalefet partileri; iktidar partisinin icraatlarını takip eder, yanlış gördüğü uygulamalar hakkında iktidar partisini uyarır ve kendi önerilerini sunarlar. Karşılaşılan sorunlar ile ilgili farklı çözüm seçenekleri oluştururlar. İktidar partisi de muhalefet partilerinin önerilerini dikkate alarak ülke menfaatlerine en uygun adımı atar. Bu şekilde el ele veren iktidar ve muhalefet partileri halkın refah ve huzuruna hizmet ederler. Ülkede demokratik yönetimin gelişmesine ve milletin kararlarının ülke yönetiminde yer bulmasına katkı sağlarlar.

Verilen metne göre aşağıdakilerden hangisi çok partili hayata geçişin nedenlerinden biri değildir?

A) Milli bağımsızlığın sağlanmak istenmesi
B) İktidar partisinin çalışmalarının denetlenme gerekliliği
C) Alternatif politikalar üretecek partilere ihtiyaç duyulması
D) Millî iradenin ülke yönetimine yansıtılması

36. Çok partili hayata geçiş denemeleri sırasında kurulan Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası 1925 yılında kapatılmıştır. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının kapatılmasının ardından 1930'da Serbest Cumhuriyet Fırkası kuruluncaya kadar Türkiye'de tek parti olarak Cumhuriyet Halk Fırkası bulunmuştur. Cumhuriyet Halk Fırkası bu iki tarih aralığında ülkeyi bir muhalefet partisi bulunmadan tek başına idare etmiştir.

Bu gelişmelerin,
I. Cumhuriyetin ilanının gecikmesi
II. Farklı fikirlerin mecliste yer bulmasının engellenmesi
III. Hükümetin çalışmalarının denetlenmesi
IV. Lozan Barış Antlaşmasının imzalanmasının ertelenmesi
durumlarından hangilerine neden olduğu söylenebilir?

A) I ve II B) Yalnız II C) II, III ve IV D) II ve III

37. Jeopolitik konum bir ülkenin dünya coğrafyasında bulunduğu konumdan dolayı kendisine sağladığı avantajlar ve dezavantajların hepsine denir.

Buna göre binlerce yıllık bir tarihin ve muhteşem bir medeniyetin mirasçısı olan Türkiye, Asya ve Avrupa kıtaları arasında bir köprü konumundadır. Bu özelliğinin bir sonucu olarak Asya ve Avrupa ülkeleri arasındaki kara, deniz ve hava yolu ulaşımının büyük bölümü ülkemiz üzerinden yapılmaktadır. Ayrıca ülkemiz Karadeniz ve Akdeniz'i birbirine bağlayan su yollarına sahiptir. Günümüzde Asya'dan Avrupa'ya uzanan birçok petrol ve doğal gaz boru hattı da ülkemizden geçmektedir. Petrol ve doğalgaz boru hattı projeleri ile ülkemiz, uluslararası enerji koridoru hâline gelmiştir. Tüm bunlar, Türkiye'nin dünya siyasetinde söz sahibi olmasına ve dünya siyasetine yön vermesine katkı sağlamaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'nin jeopolitik konumuna ait özelliklerinden biri değildir?

A) Asya ve Avrupa kıtaları arasında yer alması
B) Boğazları elinde bulundurması
C) Genç bir nüfusa sahip olması
D) Enerji nakil yolları üzerinde bulunması

38. Serbest Cumhuriyet Fırkası kurulurken aşağıdaki ilkeleri benimsediğini belirtmiştir.

- Kadınlara da siyasal haklar verilmelidir.
- Devletin ekonomiye müdahalesi azaltılmalı, serbest piyasa ekonomisi uygulanmalıdır.
- Parti cumhuriyetçilik ve laiklik ilkelerine bağlıdır.
- Tek dereceli seçim sistemi uygulanmalıdır.

Bu bilgilerden yola çıkarak Serbest Cumhuriyet Fırkası ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Milli egemenliğin tam olarak gerçekleşmesini istemektedir.

B) Halkın seçtiklerinin milletin temsilcisi olmasını istemektedir.

C) Ekonomide devletçilik ilkesini benimsemiştir.

D) Parti cumhuriyete bağlıdır.

39. Atatürk Cumhuriyet Halk Fırkasının kuruluşunu Nutuk'ta şöyle anlatmaktadır:

"Saygıdeğer Efendiler, her yerde, siyasî parti kurma konusunda halkla uzun sohbetler yaptım. 7 Aralık 1922 tarihinde, Ankara basını vasıtasıyla, halkçılık ilkesine dayanan ve Halk Partisi adını taşıyan siyasî bir parti kurmak niyetinde olduğumu açıklayarak, bu partinin nasıl bir program yapması gerekeceği konusunda, bütün vatanseverlerin, ilim ve fen adamlarının yardım ve işbirliğine başvurmuştum. Gerek bazı kimselerden aldığım yazılı düşüncelerden ve gerek halk ile yaptığım görüşmelerden çok yararlandım. Milletin maddî ve manevi alandaki yenileşmesi ve gelişmesi yolunda, söz ve teori ile iş ve icraata önem vermeyi tercih ettik. Bununla birlikte, hâkimiyet milletindir, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin dışında hiçbir makam, millî mukadderata hâkim olamaz. Belirlenen ilkeler, Halk Partisi'nin kuruluşu ve faaliyet göstermesi için yeterli oldu. Partinin adına, daha sonra "Cumhuriyet" kelimesi de eklenerek, bilindiği gibi, Cumhuriyet Halk Partisi adı verildi."

Verilen bilgilere göre Cumhuriyet Halk Fırkası için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Milli egemenliği temel ilke olarak benimsemiştir.

B) Kanun önünde ayrımcılığı ve eşitsizliği reddeder.

C) Çok partili hayatın iktidar partisidir.

D) İnkılapçılığı önemsemektedir.

40. Atatürk İzmir suikastı sonrasında aşağıdaki açıklamayı yapmıştır:
"Saygıdeğer İzmirlilerin ve çevresi halkının, soylu hemşerilerimin aleyhime düzenlenen suikasttan dolayı gösterdikleri üzüntüyü ve yüksek heyecanı öğrendim ve çok duygulandım. Bu gösteri, bana olan sevginin, konuşma duygusunun özellikle ortak idealimize olan bağlılığın yüksek derecesini doğrulayan yeni bir delildir. Sizlere teşekkür borçluyum. Ben ölürsem milletimizin beraber yürüdüğümüz yoldan asla ayrılmayacağına güveniyorum; bundan dolayı gönlüm rahattır. Düşmanlarımız istedikleri girişimde bulunsunlar. Onların son ümit çırpınışları bizim inkılâp ateşimizi söndüremez. Cumhuriyet Hükümeti'mizin demir pençesi ve yüce İstiklâl Mahkemesi'nin adâletinin gücü duruma tamamen hâkim bulunuyor. Saygıdeğer halka, onların adaletli uygulamalarının sonuçlarını rahatlıkla beklemelerini öneririm. Yaşasın millet! Yaşasın inkılâbımız!"

Verilen konuşmadan yola çıkarak Atatürk ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Cumhuriyet düşmanlarının eylemlerinin süreceğini ifade etmiştir.
B) Yeniliklerin devam edeceğini belirtmiştir.
C) Hukuka bağlıdır.
D) Türk milletine güvenmektedir.

41. Günümüzde bazı devletler çeşitli sorunlar yaşadığı ülkelerin ekonomik, siyasal ve sosyal gücünü zayıflatmak için terör ve terör gruplarını desteklemektedirler. Çünkü bu devletler topyekûn bir savaşı göze alamadıkları için terörizmi destekleyerek amaçlarına ulaşmak istemektedirler. Terörist faaliyetlerin diğer bir hedefi ise korku ve şiddet ortamı oluşturarak yurttaşların devlete olan güvenlerini sarsmaktır. İçeriden ve dışarıdan gelen tehdit unsurlarının hedefi; milli birlik ve beraberliğimizi ortadan kaldırarak çağdaş, laik ve demokratik Türkiye Cumhuriyetini yıkmaktır.

Metinde verilen bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Terör grupları şiddet ve korku ortamı oluşturmak isterler.

B) Terör grupları vatandaş ile devlet arasında ki güveni yıkmayı amaçlarlar.

C) Terörü destekleyen devletler günümüzde de vardır.

D) Terörist gruplar sadece ülkemizi hedef almaktadırlar.

42. “Biz meclisimizde tek partiyle bir diktatör idaresi izlenimi vermekteyiz. Bize bakan batılılar ‘Bu memleketteki idare tarzı parti diktatoryasıdır’ derler. Bizim meclisimizde de iki parti olmalı, hükümeti denetleme sistemi kurulmalı ve medeni ülkelerin parlamentolarına benzemeliyiz.”

Atatürk bu sözleri ile aşağıdakilerden hangisinin olması gerektiğini anlatmıştır?

A) Liberal ekonomik model
B) İki dereceli seçim sistemi
C) Tek partili yönetim
D) Çok partili yaşam

Cumhuriyetin İlk Yıllarında Kurulan Siyasi Partiler ve Genel Özellikleri		
Cumhuriyet Halk Fırkası	**Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası**	**Serbest Cumhuriyet Fırkası**
1930’lu yıllarda devletçi ekonomik modeli savundu.	Liberal ekonomik modeli savundu.	Liberal ekonomik modeli savundu.
İki dereceli seçim sistemini savundu.	Tek dereceli seçim sistemini savundu.	Tek dereceli seçim sistemini savundu.
Cumhuriyetçilik ve laiklik anlayışına bağlıdır.	Cumhuriyetçilik ilkesine bağlıdır.	Cumhuriyetçilik ve laiklik anlayışına bağlıdır.
Köklü inkılapları gerekli görür.	İnkılapların zamana yayılarak yapılmasını savundu.	Vergilerin yeniden düzenlenmesini gerekli görür.
	Cumhurbaşkanı seçilen kişinin, üyesi olduğu partiden istifa etmesi gerektiğini savundu.	Kadınlara siyasi haklar verilmesini savundu.

43. Verilen tabloya göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Aynı ekonomik modeli benimseyen partiler vardır.
B) Seçimlerin yapılış şekli ile ilgili tüm partiler ortak fikirdedirler.
C) İnkılapların yapılışı konusunda farklı düşünceleri olan partiler vardır.
D) Tüm partiler cumhuriyetçilik ilkesine bağlıdır.

44. Mustafa Kemal kendisinin de içinde bulunduğu Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Grubu'nun bir partiye dönüştürülmesini istemiş ve bu grup 9 Eylül 1923 günü Halk Fırkası adını almıştır.

Aşağıda yer alan Cumhuriyet Halk Fırkası ile ilgili ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Kurucusu Mustafa Kemal'dir.
B) Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk siyasi partisidir.
C) Cumhuriyetin ilanından önce kurulmuştur.
D) Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren ekonomide liberalizmi savunmuştur.

45. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının "Partimiz her türlü dini düşünceye saygılıdır." ifadesinden cesaret alan bu fikri fırsata çevirmeye çalışan eski rejim yanlıları doğu illerini kapsayan bir isyan çıkarmışlardır. İsyan zorluklarla bastırılmış ve isyanın çıkarılmasında kusurlu bulunan Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası kapatılmıştır.

Bu bilgilere göre;
I. Çok partili hayata geçiş engellenmiştir.
II. Demokrasi düşüncesi toplumda tam olarak yerleşememiştir.
III. Cumhuriyet rejiminin varlığı ortadan kalmıştır.
yargılarından hangileri söylenebilir?

A) I ve II
B) I ve III
C) Yalnız I
D) Yalnız II

CEVAP ANAHTARI

1.

Partilerin Genel Özellikleri	Cumhuriyet Halk Fırkası	Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası	Serbest Cumhuriyet Fırkası
Tek dereceli seçim sistemini savundu.		X	X
Cumhuriyetçilik ilkesine bağlıdır.	X	X	X
Kadınlara siyasi haklar verilmesini savundu.			X
Cumhurbaşkanı seçilen kişinin, üyesi olduğu partiden istifa etmesi gerektiğini savundu.		X	
İki dereceli seçim sistemini savundu.	X		
İnkılapların zamana yayılarak yapılmasını savundu.		X	
İlk genel başkanı Mustafa Kemal Atatürk'tür.	X		
Kuruluşunda 1929 Dünya Ekonomik Krizinin büyük etkisi vardır.			X
Çok partili hayatın ilk muhalefet partisidir.		X	
Liberal ekonomik modeli savundu.		X	X
Çok partili hayatın iktidar partisidir.	X		
İlk genel başkanı Kazım Karabekir'dir.		X	

2. Mustafa Kemal, liderliğini yaptığı Müdafaa-i Hukuk Grubunu ***Halk*** Fırkası adıyla siyasi partiye dönüştürmüştür. Parti, Cumhuriyetin ilanından sonra ***Cumhuriyet Halk Fırkası*** adını almıştır. Bu parti çok partili hayata geçiş denemelerinin ***İktidar*** partisi olup, 1930'lu yıllarda ***Devletçi*** ekonomik modeli savunmuştur.

3. 1. LİBERAL
2. MUHALEFET
3. İZMİR
4. KAZIMKARABEKİR
5. TEKDERECELİ
6. ATATÜRK
7. İKTİDAR
8. DEVLETÇİ

4. 3. ÇIKIŞ

5. Yukarıdan aşağıya sırasıyla: D-D-Y-Y-D-Y-Y

6. Yukarıdan aşağıya sırasıyla: 2-5-6-7-4-1-3

7. 7. Çıkış

8.

Tek Partili Yönetim	**Çok Partili Yönetim**
Alternatif politikalar oluşmaz.	Demokratik ortam oluşur.
İfade özgürlüğü sınırlı olur.	Hükümet sürekli denetlenir.
Görüş farklılıkları az olur.	Milli egemenlik ilkesi güçlenir.
	Farklı görüşler yönetimde yer bulur.

9. Yukarıdan aşağıya sırasıyla: Y-Y-D-D-D

10. Yukarıdan aşağıya sırasıyla: EŞİTLİK-MİLLİ EGEMENLİK-KATILIM-ÖZGÜRLÜK-ÇOĞULCULUK-ÇOĞUNLUK

11.

Kurulan Siyasi Partilerle İlgili Bilgiler	Cumhuriyet Halk Fırkası	Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası	Serbest Cumhuriyet Fırkası
Ekonomide devletçiliği savunan	X		
Ekonomide liberalizmi savunan		X	X
Kurucusu tarafından kapatılan			X
Kapatılmasında doğudaki isyanın çok büyük etkisi olan		X	
Mustafa Kemal tarafından kurulan	X		

12. D
13. D
14. B
15. C
16. B
17. D
18. B
19. C
20. D
21. A
22. D
23. D
24. C
25. B
26. D
27. A
28. C
29. D
30. C
31. D
32. A
33. D
34. B
35. A
36. D
37. C
38. C
39. C
40. A
41. D
42. D
43. B
44. D
45. A

meb.gov.tr